

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Geld & relatie

Juni 2019

Marjan Verberk-de Kruik, Elise van den Biggelaar,
Gea Schonewille

Geld & relatie

Juni 2019

Auteurs

Marjan Verberk-de Kruik

Elise van den Biggelaar

Gea Schonewille

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Doel onderzoek	6
1.3 Leeswijzer	6
2. Dagelijkse financiën	8
2.1 Verdeling taken omtrent geldzaken	8
2.2 Bankrekeningen	9
3. Communicatie	13
3.1 Gesprekken over geldzaken	13
3.2 Tevredenheid met de financiële situatie	15
3.3 Afspraken maken	16
4. (Menings)verschillen	20
4.1 Zuinigheid	20
Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording	3
Bijlage 2 Achtergrondkenmerken	4

Samenvatting

Stellen regelen de financiën vaker samen

Een derde van de stellen regelt de dagelijkse financiën samen. Dat is meer dan in 2007; toen regelde 23 procent van de partners dit samen. Stellen hebben vaak (79 procent) een gezamenlijke rekening en gooien meestal de inkomsten op één hoop (61 procent). Opvallend is dat het verschil in inkomen dat beide partners verdienen, geen rol speelt bij het wel of niet samenvoegen van het inkomen. Dus verdient partner A meer dan partner B, of andersom, dan zijn zij nog even sterk geneigd het inkomen op één hoop te gooien dan wanneer partner A en B ongeveer evenveel verdienen.

Inkomen op één hoop gemakkelijkst

Partners kiezen ervoor het inkomen samen te voegen, omdat dat als het gemakkelijkst ervaren wordt. Over het algemeen zijn stellen tevreden over hoe de inkomsten en uitgaven verdeeld zijn.

Partners die elkaar als gelijken typeren (in eenzelfde mate zuinig zijn of juist makkelijk geld uitgeven), regelen vaker de financiën samen, hebben vaker alleen een gezamenlijke rekening en gooien vaker het inkomen op één grote hoop.

Kleding en telefoon met eigen rekening betalen

40 procent van de stellen heeft alleen een gezamenlijke rekening, 20 procent heeft alleen een privérekening en 40 procent heeft beide. Van de gezamenlijke rekening kopen stellen vooral meubels, witgoed, apparatuur en boodschappen. Van de eigen rekening koopt men vooral kleding of de mobiele telefoon.

Praten over geld

68 procent van de stellen praat maandelijks of vaker over geldzaken. Jongvolwassenen praten vaker over geldzaken dan ouderen. Ruim een kwart van de respondenten geeft aan niet graag met de partner over financiën te praten. Stellen die zichzelf anders typeren (de één is zuinig en de ander geeft gemakkelijk geld uit) praten minder graag over financiën dan partners die zich als gelijken typeren.

Over het algemeen zijn stellen tevreden over de afspraken die gemaakt zijn en hoe zij met geld omgaan. Stellen die betalingsproblemen hebben en stellen die het inkomen niet op één hoop gooien, maken vaker afspraken. Afspraken gaan vaak over wie wat betaalt, het uitgavenpatroon en sparen.

Tegenpolen trekken elkaar niet aan

60 procent van de partners typeert zichzelf hetzelfde als hun partner op het gebied van zuinigheid. Dus men geeft dan in dezelfde mate gemakkelijk geld uit of is in dezelfde mate zuinig. Slechts een achtste typeert zichzelf en de partner als tegenpolen op het gebied van zuinigheid; dan is bijvoorbeeld partner A zuinig en partner B geeft gemakkelijk geld uit. Als partners zich anders typeren, gaat communicatie moeizamer.

Meningsverschillen gaan over bezuinigen en sparen

27 procent van de stellen heeft wel eens meningsverschillen over geldzaken. Meningsverschillen ontstaan vaker bij respondenten die zich qua zuinigheid anders typeren dan hun partner, moeite hebben met rondkomen, betalingsproblemen hebben en/of geldzaken lastig vinden. De meeste meningsverschillen gaan over bezuinigen en sparen. Dit zijn dezelfde onderwerpen als die waarover de meeste afspraken gemaakt worden.

Visie

Ruziën over geld

Om ruzie over geldzaken te voorkomen, adviseert het Nibud aan partners om goede afspraken te maken met elkaar. De meeste ruzies gaan over bezuinigen of sparen. Maak daarom samen goede afspraken met behulp van de volgende vragen:

- Welke inkomsten en uitgaven hebben jullie samen? En individueel?
- Welk systeem van 'wie betaalt wat' hanteren jullie?
- Wat spreken jullie af over samen sparen?
- Hoe zorgen jullie dat jullie beiden de gezamenlijke administratie kennen?

Het maken van een jaarbegroting geeft overzicht en inzicht, en kan daarom goed helpen bij het maken van deze afspraken.

Alles op één hoop: gemak of eerlijk?

61 procent gooit al het inkomen op één hoop. Het kan gemakkelijk zijn om het inkomen allemaal samen te voegen, maar het is op de lange termijn belangrijk(er) dat de verdeling van de inkomens voor beide partners eerlijk voelt. Het Nibud adviseert daarom om niet zomaar klakkeloos alles op één hoop te gooien, maar met elkaar te bespreken waarom je dit doet en of het eerlijk voelt voor beide partijen.

Alleen een gezamenlijke rekening

40 procent van de stellen heeft alleen een gezamenlijke rekening. Wanneer partners zichzelf als gelijken typeren, hoeft dat niet voor problemen te zorgen. Als de één veel zuiniger is dan de ander, kan dit echter wel tot meningsverschillen leiden. Het Nibud adviseert partners om naast de gezamenlijke rekening een eigen rekening aan te houden. Zeker voor partners die allebei anders met geld omgaan kan dit een manier zijn om minder meningsverschillen te hebben.

Jongvolwassen stellen en geldzaken

We zien dat jongvolwassenen de gezamenlijke financiën anders regelen dan (oudere) volwassenen. Jongvolwassenen regelen de financiën vaker samen en spreken meer over de financiën dan (oudere) volwassenen. Hoewel zij meer samen doen, is het niet zo dat zij vaker duidelijke afspraken hebben gemaakt over de financiën. Jongvolwassenen hebben ook vaker meningsverschillen over financiën, vooral over het bestedingspatroon van de partner.

Het Nibud vindt het een goed teken dat jongvolwassenen relatief vaak met elkaar over geldzaken spreken. Het Nibud adviseert hen duidelijke afspraken te maken over de gezamenlijke financiën, zodat zij minder meningsverschillen hebben over geld.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Sinds 2005 doet het Nibud onderzoek naar de financiële situatie van Nederlanders. Het onderzoek vindt om de drie jaar opnieuw plaats, zodat de ontwikkelingen gevolgd kunnen worden. In het huidige onderzoek zoomen we in op de wijze waarop geldzaken binnen een relatie worden geregeld. Ook onderzoeken we tegen welke problemen partners aanlopen.

1.2 Doel

Het doel van dit onderzoek is de financiële situatie binnen relaties in kaart te brengen om zodoende de voorlichting aan samenwonenden en gehuwden te verbeteren. Het Nibud stelt op basis van deze resultaten adviezen en handvatten op om geldzaken bespreekbaar te maken. Het maken van afspraken over geldzaken en elkaar goed op de hoogte houden van de financiële situatie, voorkomt problemen.

Hierbij kijken we in het bijzonder naar:

- de verdeling van taken tussen de partners met betrekking tot geldzaken;
- de verdeling van de inkomsten en de uitgaven en hoe deze ervaren wordt;
- de gesprekken tussen partners over geldzaken en hoe deze ervaren worden;
- de gemaakte afspraken tussen partners;
- de tevredenheid met de financiële situatie;
- de meningsverschillen die partners kunnen hebben.

1.3 Leeswijzer

Voor dit onderzoek zijn 770 Nederlanders in de leeftijd van 18 tot 75 jaar ondervraagd via een online vragenlijst. Het onderzoek is representatief voor alle Nederlanders wat betreft leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Degenen die geen zelfstandig huishouden voeren, bijvoorbeeld omdat ze bij hun ouders wonen, zijn niet meegenomen. De onderzoeksopzet staat beschreven in bijlage 1. De achtergrondkenmerken van de ondervraagden staan in bijlage 2.

In deze rapportage staan de belangrijkste resultaten van het onderzoek. Alleen significante resultaten zijn weergegeven; dit betekent dat als er een achtergrondkenmerk zoals leeftijd vermeld staat, die specifieke groep daadwerkelijk afwijkt van het gemiddelde in Nederland. In principe zijn in de kruisingen alleen analyses meegenomen waarbij de groep groter dan 50 is, omdat dit een betrouwbaardere weerspiegeling van de Nederlandse bevolking oplevert. Als de groep kleiner is, dan staat dat vermeld.

De percentages zijn afgerond op hele cijfers. Bij het optellen van percentages worden de nauwkeurige cijfers gebruikt. Vanwege de afrondingen kan het voorkomen dat de uitkomst een procent afwijkt van de optelling van hele percentages. Een totaal komt dan niet uit op 100 procent, maar op bijvoorbeeld 99 of 101 procent.

Vergelijkingen eerdere jaren

Wanneer mogelijk zijn de resultaten van dit onderzoek vergeleken met die uit het onderzoek van 2007. De vergelijkingen met voorgaande jaren staan in de tekst cursief weergegeven.

Vergelijking naar achtergrondkenmerken

In dit rapport beschrijven we hoe een bepaalde situatie of bepaald gedrag verschilt tussen mensen met verschillende kenmerken. Hierbij hebben we naar de volgende achtergrondkenmerken gekeken:

- geslacht;
- inkomensniveau;
- leeftijd: 18 tot 35 jaar, 35 tot 45 jaar, 45 tot 55 jaar, 55 tot 65 jaar en 65-plusser;
- huishoudsituatie: met partner en met of zonder kinderen;
- woonsituatie: koopwoning of huurwoning;
- opleidingsniveau: laag, middelbaar of hoog opgeleid;
- dagbesteding: werkend (loondienst of zzp'er), gepensioneerd, uitkeringsgerechtigd of niet-werkend;
- mate waarin iemand zelf ervaart rond te kunnen komen: van (zeer) moeilijk tot (zeer) gemakkelijk;
- negatieve bestedingsruimte: wanneer iemand een gebeurtenis heeft meegemaakt waardoor het inkomen is gedaald of de uitgaven zijn gestegen;
- inkomensverschil tussen beide partners;
- werk van partners: een van de partners werkt of allebei de partners werken;
- aanwezigheid van betalingsproblemen;
- aantal jaar dat men samenwoont: 0 tot 5 jaar, 6 tot 10 jaar, 11 tot 25 jaar en 25 jaar of langer;
- mate waarin iemand de partner qua zuinigheid hetzelfde typeert als zichzelf;
- het samen regelen van de dagelijkse financiën;
- wijze waarop de inkomsten verdeeld worden: samenvoegen of niet;
- mate waarin men het spreken over geldzaken als lastig ervaart;
- frequentie van het samen bespreken van geldzaken;
- mate waarin men tevreden is over de financiële situatie;
- mate waarin men het eens of oneens is over geldzaken;
- aanwezigheid van afspraken over geldzaken.

Alleen als het verschil tussen groepen respondenten significant is, is dit benoemd. Omdat het hier gaat om een exploratief onderzoek, is er een significantieniveau van $p < 0.01$ gehanteerd. Bij een significantieniveau (p) tussen 0.01 en 0.05 is aangegeven dat de resultaten marginaal significant zijn.

2. Dagelijkse financiën

Een derde van de stellen regelt de dagelijkse financiën samen. Dat is meer dan in 2007; toen regelde 23 procent van de partners dit samen. Stellen hebben vaak een gezamenlijke rekening (79 procent) en gooien meestal de inkomsten op één hoop (61 procent). Partners kiezen ervoor het inkomen samen te voegen, omdat dat als het gemakkelijkst ervaren wordt. Over het algemeen zijn stellen tevreden over hoe de inkomsten en uitgaven verdeeld zijn.

Partners die elkaar als gelijken typeren (in eenzelfde mate zuinig of juist makkelijk in geld uitgeven), regelen vaker de financiën samen, hebben vaker alleen een gezamenlijke rekening en gooien vaker het inkomen op één grote hoop.

2.1 Verdeling taken omtrent geldzaken

Bij een derde van de stellen houden beide partners zich bezig met geldzaken van het huishouden. Bij de overige twee derde van de stellen houdt één van beide partners zich daarmee bezig.

In 2007 kwam het vaker voor dat één van beide partners zich bezighield met de financiën. Het lijkt er ook op dat er meer afspraken zijn gemaakt over wie wat doet; in 2007 gaf 10 procent aan dat er bij hen geen vaste regels zijn, in 2019 is dat nog maar 3 procent.

Tabel 1: Verdeling dagelijks financiën (n=770)

	2007 %	2019 %
Er zijn geen vaste regels, net hoe het uitkomt.	10	3
Eén partner doet het meeste.	77	67
Beide partners doen evenveel.	13	30
Anders	1	1

Respondenten in bepaalde situaties geven vaker aan dat zij de dagelijkse financiën samen doen dan gemiddeld (33 procent). Het gaat daarbij om de situaties waarin:

- beide partners ongeveer evenveel verdienen (36 procent), tegenover de situatie waarbij een groot verschil bestaat tussen de inkomens van beide partners (23 procent).*
- beide partners werken (41 procent), tegenover de situaties waarin één van beide werkt (27 procent) en geen van beide partners werken (25 procent).*
- partners elkaar gelijk typeren (36 procent), tegenover de situatie waarin partners elkaar anders typeren (29 procent).*
- partners afspraken hebben gemaakt over geld (39 procent), tegenover de situatie waarin zij dat niet hebben gedaan (25 procent).

*) Deze resultaten zijn marginaal significant.

2.2 Bankrekeningen

79 procent van de stellen heeft een gezamenlijke betaalrekening. De helft van hen heeft een privé- en gezamenlijke rekening, de andere helft heeft alleen een gezamenlijke rekening. 20 procent van de stellen heeft alleen een privérekening.

In 2007 had 74 procent van de stellen een gezamenlijke rekening. 40 procent had toen een privérekening en een gezamenlijke rekening, en 33 procent alleen een gezamenlijke rekening. 25 procent van de stellen had alleen een privérekening.

Tabel 2: Gezamenlijke betaalrekening (n=770)

	2007 %	2019 %
ja	74	79
nee	-	20
weet ik niet	-	1

Stellen die langer bij elkaar zijn, hebben vaker een gezamenlijke rekening. Van de stellen die nog maar pas bij elkaar zijn (0-5 jaar), heeft 57 procent een gezamenlijke rekening, terwijl van de stellen die al lang bij elkaar zijn (25 jaar of meer) 92 procent een gezamenlijke rekening heeft.

Tabel 3: Gezamenlijke betaalrekening naar aantal jaren samen (n=770)

	0-5 jaar %	6-10 jaar %	11-25 jaar %	25+ jaar %
ja	<u>57</u>	<u>65</u>	80	<u>92</u>
nee	<u>41</u>	<u>35</u>	20	<u>8</u>
weet ik niet	<u>2</u>	0	0	0

*) Onderstreepte percentages wijken significant af van het groepsgemiddelde.

2.2.1 Alleen een gezamenlijke rekening

De helft van de stellen met een gezamenlijke rekening heeft daarnaast geen eigen rekening. In totaal heeft dus 40 procent van alle stellen alleen een gezamenlijke rekening.

Tabel 4: Betaalrekeningen (n=770)

	2019 %
privé- en gezamenlijke rekening	38
alleen een gezamenlijke rekening	40
alleen een privérekening	20
anders	1

Partners die alleen een gezamenlijke rekening hebben (40 procent), zijn vaker dan gemiddeld:

- stellen van 65 jaar en ouder (61 procent van hen heeft alleen een gezamenlijke rekening) tegenover jongvolwassenen (18 tot 35 jaar; 13 procent van hen heeft alleen een gezamenlijke rekening).
- stellen met een laag opleidingsniveau (54 procent) tegenover stellen met een hoog opleidingsniveau (25 procent).*
- stellen zonder betalingsproblemen (47 procent) tegenover stellen met lichte betalingsproblemen (20 procent) en ernstige betalingsproblemen (47 procent).

- stellen die elkaar als gelijk typeren (48 procent) tegenover partners die elkaar anders typeren (31 procent).
 - stellen die minder tevreden zijn over de financiële situatie.*
- *) Deze resultaten zijn marginaal significant.

2.3 Verdeling inkomsten en uitgaven

De inkomsten en uitgaven kunnen op verschillende manieren verdeeld worden. Het grootste gedeelte van de partners (61 procent) kiest ervoor alles in één gezamenlijke pot te stoppen. 12 procent kiest ervoor de uitgaven naar verhouding van inkomen te verdelen. 8 procent kiest ervoor om hetzelfde bedrag over te houden. Bij 15 procent houden beide partners het inkomen zelf en betaalt ieder de helft van de gezamenlijke uitgaven.

Aan de respondenten is gevraagd waarom zij kiezen voor de verdeling die zij hebben gemaakt. Er wordt meestal gekozen voor 'alles op één grote hoop', omdat mensen dat het makkelijkst vinden of omdat alles van hen samen is.

'We gooien alles op één grote hoop. Vroeger was dat heel normaal en nu weten we niet beter. Voor ons werkt dat goed.'

- respondent onderzoek

'Wij kiezen voor een bijdrage naar verhouding van ons inkomen. Dat is het makkelijkst voor nu. Je hoeft niet per se alles te verantwoorden en er is meer vrijheid.'

- respondent onderzoek

Tabel 5: Verdeling van inkomsten en uitgaven (n=770)

	%
al het inkomen op één grote hoop	61
ieder de helft van eigen rekening	15
bijdrage aan uitgaven naar verhouding van inkomen	12
hetzelfde bedrag overhouden	8
anders	3

Stellen die vaker dan gemiddeld ervoor kiezen het inkomen op één hoop te gooien (61 procent), zijn vaker:

- stellen van 65 jaar en ouder (76 procent) tegenover jongvolwassenen (18 tot 35 jaar; 43 procent).*
- stellen die met pensioen zijn (76 procent) tegenover werkende stellen (55 procent).*
- stellen met een lager inkomen.*
- stellen die elkaar als gelijken typeren (69 procent) tegenover stellen die elkaar als anders typeren (51 procent).
- stellen die de financiën maandelijks of vaker met elkaar bespreken (64 procent) tegenover stellen die dat minder dan maandelijks doen (55 procent).
- stellen die het vaker eens zijn over geld (66 procent) tegenover stellen die het vaak oneens zijn over geld (45 procent).*
- stellen die geen afspraken hebben gemaakt over geld (74 procent) tegenover stellen die afspraken over geld hebben gemaakt (51 procent).

*) Deze resultaten zijn marginaal significant.

Opvallend is dat het verschil in inkomen dat beide partners verdienen geen rol speelt bij het wel of niet op één grote hoop gooien van het inkomen. Dus verdient partner A meer

dan partner B, of andersom, dan zijn zij nog even sterk geneigd het inkomen op één hoop te gooien dan wanneer partner A en B ongeveer evenveel verdienen.

2.3.1 Eerlijkheid verdeling

Aan de respondenten is gevraagd hoe eerlijk zij de verdeling die zij hebben gekozen ervaren. Stellen die alles op één grote hoop gooien of bij wie ieder de helft betaalt, ervaren de verdeling als meest eerlijk. Stellen die hebben gekozen voor hetzelfde bedrag overhouden, ervaren dit als het minst eerlijk.

'Ik vind de verdeling "ieder de helft betalen van eigen rekening" oneerlijk. Ik werk minder, maar daar kan ik niets aan doen.'

- respondent onderzoek

Tabel 6: Verdeling naar eerlijkheid (n=770)

	Eerlijk %
al het inkomen op één grote hoop (n=469)	<u>84</u>
ieder de helft van eigen rekening (n=117)	81
bijdrage aan uitgaven naar verhouding van inkomen (n=95)	76
hetzelfde bedrag overhouden (n=65)	<u>68</u>

*) Onderstreepte percentages wijken significant af van het groepsgemiddelde.

2.3.2 Verdeling uitgaven

Van de gezamenlijke rekening worden vooral meubels, witgoed, apparatuur en dagelijkse boodschappen betaald. Kosten die meer persoonsgebonden zijn, zoals uitgaven aan de mobiele telefoon en kleding, worden vaker van de eigen rekening betaald. Opvallend is dat de respondenten bij vrijwel alle uitgaven iets vaker zeggen de uitgaven zelf te doen dan hun partner.

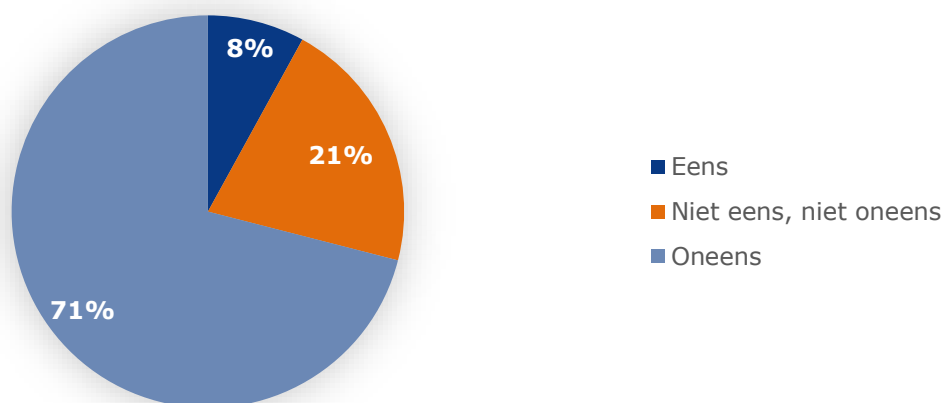
Tabel 7: wie betaalt wat (n=770)

	mijn rekening %	rekening partner %	gezamenlijke rekening %	n.v.t. %
meubels	17	15	73	4
witgoed	18	14	72	3
apparatuur	21	17	70	4
dagelijkse boodschappen	21	19	70	2
internet en televisie	16	16	69	2
aansprakelijkheidsverzekering	16	13	69	5
vakantie	20	17	69	8
cadeaus	27	24	68	3
zorgverzekering	27	21	64	3
vervoer	22	22	64	6
huur of hypotheek	19	12	63	9
kleding	30	30	61	3
mobiele telefoon	32	25	59	4
clubs en verenigingen	18	16	52	26
uitgaven aan kinderen	13	13	49	33

2.3.3 Tevredenheid met kostenverdeling

De meeste stellen zijn tevreden over hoe de kosten zijn verdeeld; 71 procent zou de kosten niet anders willen verdelen. 8 procent zou de kosten liever anders verdelen. Respondenten die de gezamenlijke kosten liever anders zouden verdelen, hebben vaker voor de verdeling 'bijdrage aan uitgaven naar verhouding van inkomen' of 'hetzelfde bedrag overhouden' gekozen.

Figuur 1: Gezamenlijke kosten liever anders (n=770)

3. Communicatie

68 procent van de stellen praat maandelijks of vaker over geldzaken. Jongvolwassenen praten vaker over geldzaken dan ouderen. Over het algemeen zijn stellen tevreden over de afspraken die gemaakt zijn en hoe zij met geld omgaan. Afspraken worden vaker gemaakt door stellen die betalingsproblemen hebben en door stellen waarbij het inkomen niet op één hoop wordt gegooid.

3.1 Gesprekken over geldzaken

68 procent van de respondenten communiceert minimaal maandelijks met de partner over geldzaken. De volgende groepen bespreken ook vaker dan gemiddeld de gezamenlijke financiën:

- stellen die de financiën op één hoop gooien (71 procent tegenover 63 procent)
- jongvolwassenen (18- tot 30-jarigen; 83 procent) tegenover 65-plussers (55 procent).
- stellen die afspraken maken over geld (73 tegenover 61 procent).*

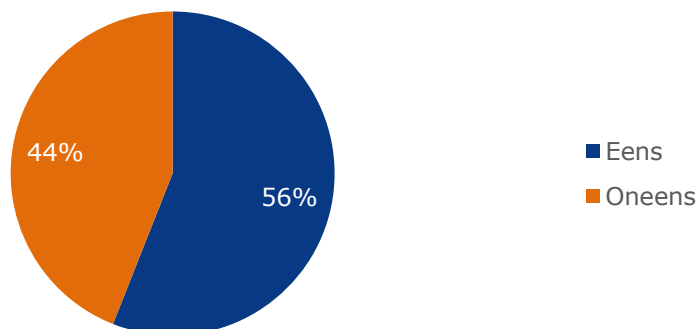
*) Deze resultaten zijn marginaal significant.

Tabel 8: Hoe vaak hebt u het met uw partner over zaken rondom de gezamenlijk (financiële) administratie? (n=770)

	%
dagelijks	6
minimaal 1 keer per week	27
minimaal 1 keer per maand	35
minimaal 1 keer per kwartaal	15
minimaal 1 keer per jaar	6
minder dan 1 keer per jaar	4
nooit	6
anders	2

56 procent van de respondenten geeft aan dat ze vaak genoeg over geldzaken praten. Het Nibud raadt aan om minimaal maandelijks met elkaar te praten over de financiën.

Figuur 2: Ik praat vaak genoeg met mijn partner over geldzaken (n=770).

Van iedereen die aangeeft dat zij vaak genoeg over geldzaken praten, doet 78 procent dat maandelijks of vaker. 22 procent praat minder vaak dan maandelijks met de partner over geld, maar vindt dat wel genoeg.

Opvallend is dat stellen waarbij één van beide partners de dagelijkse financiën regelt, hier niet vaker over spreekt met zijn of haar partner dan partners die beiden de financiën doen. In beide gevallen worden de geldzaken in een derde van de gevallen maandelijks of vaker besproken. Wanneer de geldzaken minder dan maandelijks worden besproken, zijn er ook minder vaak afspraken gemaakt over geldzaken. 59 procent van de stellen waarbij één van beiden de financiën regelt en waarbij de geldzaken minder dan maandelijks worden besproken, heeft geen afspraken gemaakt over geld.

Tabel 9: Verdeling dagelijkse financiën en het bespreken van geldzaken (n=770)

	maandelijks of vaker bespreken %	minder dan maandelijks bespreken %
een van beide partners	69	32
beide partners evenveel	66	34

Ruim een kwart van de respondenten geeft aan niet graag met de partner over de financiën te praten. De volgende groepen geven dit significant vaker aan:

- stellen die zichzelf anders typeren dan de partner (36 procent tegenover 20 procent);
- stellen die het lastig vinden om over geld te praten (49 procent tegenover 23 procent);
- respondenten die minder tevreden zijn over hun financiële situatie; hoe ontevredener hoe minder graag men met de partner over de financiën praat;
- respondenten met kinderen (31 procent tegenover 24 procent).*

*) Deze resultaten zijn marginaal significant.

Tabel 10: Als u denkt aan gesprekken met uw partner – in hoeverre zijn onderstaande stellingen dan van toepassing? (n=770)

	(helemaal) oneens %	neutraal %	(helemaal) eens %
Ik praat graag met mijn partner over geldzaken.	27	47	26
Mijn partner en ik praten vaak genoeg over geldzaken.	14	30	56
Ik vind het vervelend om een gesprek aan te gaan met mijn partner over geldzaken.	56	28	15
Ik ben terughoudend wanneer een gesprek gaat over geldzaken.	57	30	13
Ik vind het makkelijk om met mijn partner te praten over geldzaken.	11	29	60
De gesprekken met mijn partner over geldzaken verlopen moeizaam.	63	26	11
Ik communiceer te weinig met mijn partner over geldzaken.	56	33	12

3.2 Tevredenheid met de financiële situatie

In het onderzoek is gevraagd naar hoe tevreden men is over bepaalde zaken met betrekking tot de financiën. Uit tabel 11 blijkt dat driekwart van de stellen over het algemeen best tevreden is over hoe zij met geld omgaan. Ook bij de overige stellingen zijn de antwoorden doorgaans positief. Zo is driekwart van mening de financiën op orde te hebben en vindt 69 procent dat de afspraken met de partner niet veranderd hoeven te worden.

Tabel 11: Tevredenheid over afspraken en omgaan met geld (n=770)

	(helemaal) oneens %	neutraal %	(helemaal) eens %
Ik ben tevreden over hoe mijn partner en ik met ons geld omgaan.	9	16	76
Mijn partner en ik hebben onze financiën op orde.	8	18	75
Mijn partner en ik hebben onvoldoende inzicht in onze financiën.	65	14	21
Ik zou willen dat we beter met ons geld zouden omgaan.	60	23	17
Ik ben tevreden over hoeveel we sparen.	20	27	54
Ik wil graag andere afspraken met mijn partner over de geldzaken.	69	21	10
Ik zou de gezamenlijke kosten liever anders verdelen.	71	21	9

Een kwart van de respondenten is ontevreden met de financiële situatie. Stellen die significant nog ontevredener zijn met de financiële situatie zijn:

- jongvolwassenen (40 procent) tegenover 65-plussers (8 procent).*
- stellen die moeilijk rondkomen (44 procent) tegenover respondenten die makkelijk rondkomen (15 procent).
- respondenten met ernstige betalingsproblemen (66 procent) tegenover de groep met lichte betalingsproblemen (50 procent) en de groep zonder betalingsproblemen (17 procent).
- stellen die de financiën niet op één hoop gooien (35 procent) tegenover de groep die dat wel doet (18 procent).*
- stellen die het oneens zijn over geldzaken (52 procent) tegenover stellen die het eens zijn over geldzaken (15 procent).

*) Deze resultaten zijn marginaal significant.

Opvallend is dat een op de vijf respondenten aangeeft ontevreden te zijn met hoeveel er gespaard wordt. Van de ontevreden respondenten die een hoogte van het spaargeld aangeven, zegt 64 procent minder dan 2500 euro aan spaargeld op de gezamenlijke rekening te hebben staan.

Driekwart van de respondenten vindt dat de financiën in het huishouden op orde zijn. De volgende groepen vinden significant vaker dat de financiën niet op orde zijn:

- jongvolwassenen (44 procent) tegenover 65-plussers (8 procent);
- stellen die moeilijk rondkomen (50 procent) tegenover de groep die makkelijk rondkomt (13 procent);
- stellen met ernstige betalingsproblemen (70 procent) tegenover de groep met lichte betalingsproblemen (66 procent) en de groep zonder betalingsproblemen (15 procent);
- stellen die het oneens zijn over geldzaken (51 procent) tegenover de groep die het wel eens is over geldzaken (16 procent).

Veel stellen met betalingsproblemen vinden zelf dat de financiën niet op orde zijn. Toch is er ook nog 30 procent met ernstige betalingsproblemen die toch vindt dat de financiën op orde zijn.

15 procent van de respondenten geeft aan de gezamenlijke financiën lastig te vinden. De volgende groepen geven dit vaker dan gemiddeld aan:

- stellen die moeilijk rondkomen (24 tegenover 11 procent);*
- respondenten die hun partner anders typeren dan zichzelf (22 tegenover 10 procent);*
- stellen die het oneens zijn over geldzaken (31 tegenover 10 procent).

*) Deze resultaten zijn marginaal significant bij een niveau tussen $p < 0.05$ en $p < 0.01$.

Tabel 12: Hoe lastig vindt u de gezamenlijke financiën (n=770)

	%
Gezamenlijke financiën zijn lastig.	15
Gezamenlijke financiën zijn niet lastig.	85

Op de vraag wat er dan lastig is aan de gezamenlijke financiën, wordt sparen het meest genoemd. Er heerst vooral een angst om te weinig te sparen. Na sparen wordt overzicht houden het meest genoemd; alle financiën in beeld houden wordt gezien als een hele klus. Ook wordt (praten over) een ongelijke verdeling wat betreft uitgaven genoemd.

'Ik wil geen boeman zijn, en ik wil ook geen ruzie.'
- respondent onderzoek

'Ik vind het lastig om te genieten van iets wat ik koop, omdat mijn partner het meestal niet nodig vindt. Maar dat gaat niet alleen over wat ik koop, ook over ongeveer alles wat ik wil doen, zoals een opleiding volgen of ergens naartoe gaan of wat dan ook.'
- respondent onderzoek

3.3 Afspraken maken

57 procent van de respondenten heeft afspraken gemaakt met de partner over geldzaken. De volgende groepen maken significant vaker dan gemiddeld afspraken met de partner:

- stellen met betalingsproblemen (71 tegenover 54 procent);
- stellen die de financiën samen regelen (68 tegenover 52 procent);
- stellen die de financiën niet op één hoop gooien (71 tegenover 48 procent);
- stellen die minimaal maandelijks met elkaar over de geldzaken communiceren (61 tegenover 47 procent).

Het zijn voornamelijk de stellen met ernstige betalingsproblemen die het vaakst afspraken maken over geldzaken. Toch is er van die groep nog steeds een kwart die geen afspraken maakt.

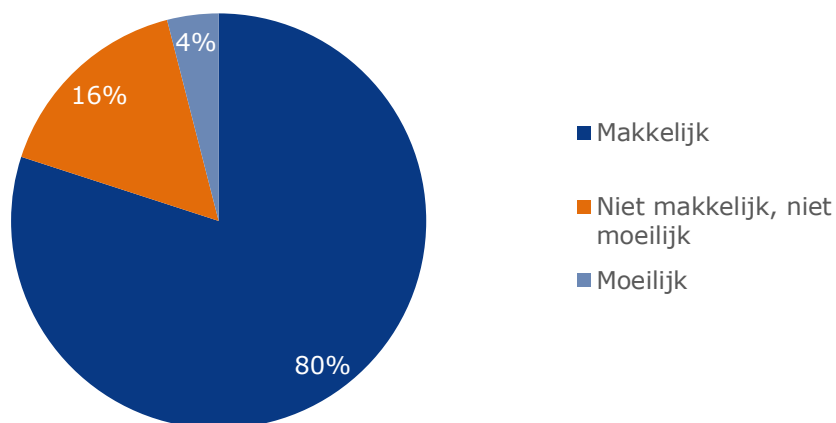
Tabel 13: Het maken van afspraken naar de aard van het betalingsproblemen (n=770)

	geen bet.problemen %	lichte bet.problemen %	ernstige bet.problemen %	gemiddeld %
geen afspraken	<u>47</u>	<u>32</u>	<u>27</u>	43
wel afspraken	<u>53</u>	<u>68</u>	<u>73</u>	57

*) Onderstreepte percentages wijken significant af van het groepsgemiddelde.

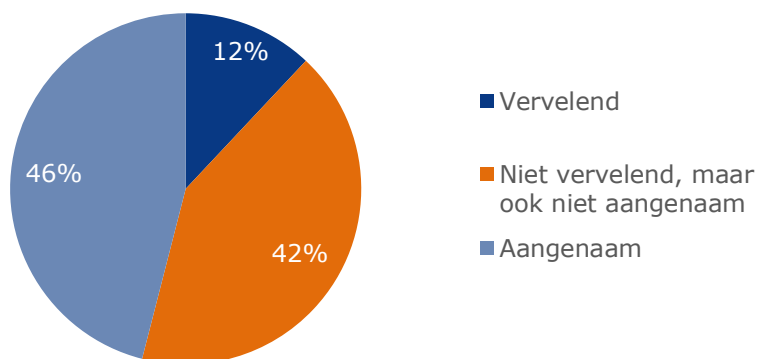
Onderstaande figuren laten zien hoe het maken van afspraken wordt ervaren.

Figuur 3: Het maken van afspraken was... (n=437)

Het grootste deel van de respondenten (80 procent) geeft aan dat het maken van afspraken makkelijk was. Een duidelijk kleiner deel is van mening dat het maken van de afspraken ook aangenaam was; dit is nog niet de helft.

Figuur 4: Het maken van afspraken was... (n=437)

In totaal maakt 57 procent van de respondenten afspraken over geldzaken met hun partner (zie tabel 13). Het vaakst worden afspraken gemaakt over wie wat betaalt, het uitgavenpatroon en hoeveel de partners graag willen sparen. In totaal geeft 7 procent van de respondenten aan dat zij bepaalde afspraken graag zouden veranderen. Op de vraag welke afspraken zij dan graag anders willen zien, wordt vooral genoemd dat er minder uitgegeven en meer gespaard moet worden. Daarnaast geven sommige partners aan dat ze vinden dat ze te weinig te besteden hebben voor zichzelf.

Figuur 5. Afspraken over geldzaken gaan vooral over... (n=437)

Het maken van afspraken wordt over het algemeen ervaren als makkelijk en niet vervelend. 80 procent van de respondenten heeft aangegeven dit makkelijk te vinden, 46 procent vond het maken van afspraken aangenaam. Nog eens 42 procent staat neutraal tegenover deze laatste stelling.

De respondenten die aangeven geen afspraken te hebben gemaakt over geldzaken hebben hier verschillende redenen voor opgegeven. De meest genoemde reden (77 procent) is dat partners vinden dat de geldzaken vanzelf gaan binnen hun relatie. Dit zijn vooral mensen die het eens zijn over de geldzaken. Van deze groep geeft 85 procent aan dat de geldzaken zich vanzelf wel regelen tegenover 53 procent van de groep die het oneens is over geldzaken.

Daarnaast geven partners aan dat ze geen afspraken hebben gemaakt, omdat ze hun eigen geldzaken allebei goed geregeld hebben. De op twee na meest genoemde reden is dat mensen niet na hebben gedacht over het maken van afspraken over geldzaken met hun partner.

Tabel 14: Waarom heeft u geen afspraken gemaakt? (n=318)

	%
Dat regelt zich vanzelf wel bij ons.	77
Wij hebben onze geldzaken allebei goed geregeld.	13
Niet over nagedacht.	10
Ik en/of mijn partner had(den) geen zin om daar afspraken over te maken.	7
Geldzaken interesseert mij/mijn partner niet.	6
Het is er nog niet van gekomen.	4
Anders	4

4. Meningsverschillen

27 procent van de stellen heeft wel eens meningsverschillen over geldzaken. Het blijkt dat deze meningsverschillen vaak voortkomen uit factoren die financiële stress veroorzaken. Meningsverschillen ontstaan namelijk vaker bij respondenten die zich qua zuinigheid anders typeren dan hun partner, moeite hebben met rondkomen, betalingsproblemen hebben en/of geldzaken lastig vinden. De meeste meningsverschillen gaan over bezuinigen.

4.1 Zuinigheid

Uit de tabel blijkt dat veel partners (gemiddeld 60 procent) zich hetzelfde typeren als hun partner (aangegeven met de oranje balk in tabel 15). Ze zijn bijvoorbeeld allebei zuinig of geven beiden makkelijk geld uit. Ongeveer een achtste typeert zichzelf heel anders dan de partner: 23 procent van de partners die vindt dat zij zelf gemakkelijk geld uitgeven, vindt de partner (erg) zuinig. 21 procent van de partners die zichzelf zuinig vinden, vindt dat de partner (erg) gemakkelijk geld uitgeeft. Het overige kwart typeert zichzelf of de partner als neutraal: noch zuinig, noch gemakkelijk geld uitgevend.

Tabel 15: Verschillen tussen partners in zuinigheid (n=770)

	Ik ben erg zuinig	Ik ben zuinig	Ik ben noch zuinig, geef noch gemakkelijk geld uit	Ik geef makkelijk geld uit	Ik geef erg gemakkelijk geld uit	totaal
	%	%	%	%	%	%
Ik vind mijn partner erg zuinig.	<u>24</u>	5	<u>2</u>	4	-	6
Ik vind mijn partner zuinig.	21	<u>47</u>	<u>9</u>	18	31	24
Ik vind mijn partner noch zuinig, geeft noch gemakkelijk geld uit.	<u>30</u>	<u>27</u>	<u>72</u>	<u>24</u>	23	47
Ik vind dat mijn partner gemakkelijk geld uitgeeft.	21	19	<u>16</u>	<u>51</u>	15	22
Ik vind dat mijn partner erg gemakkelijk geld uitgeeft.	4	1	1	3	<u>31</u>	2

*) Onderstreepte percentages wijken significant af van het groepsgemiddelde.

4.1.1 Meningsverschillen over geldzaken

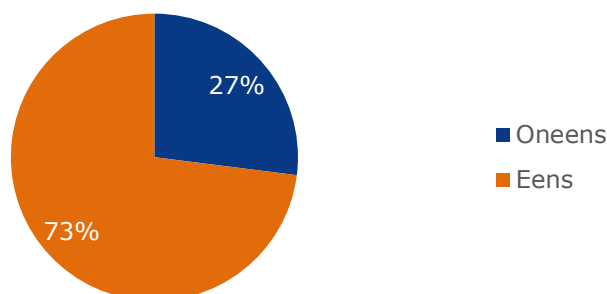
Gemiddeld is 27 procent van de respondenten het wel eens oneens met de partner over geldzaken. Meningsverschillen bestaan vooral bij de volgende groepen:

- respondenten die hun partner anders typeren dan zichzelf (37 tegenover 19 procent);
- respondenten die moeilijk kunnen rondkomen (39 tegenover 21 procent);*
- respondenten met betalingsproblemen (50 tegenover 21 procent);
- respondenten die de gezamenlijke financiën lastig vinden (53 tegenover 22 procent).

*) Deze resultaten zijn marginaal significant bij een niveau tussen $p < 0.05$ en $p < 0.01$.

Opvallend is dat partners die aangeven de financiën niet gezamenlijk te regelen, het niet vaker oneens zijn dan partners die hun financiën wel gezamenlijk regelen.

Figuur 6: Mijn partner en ik hebben zelden tot nooit meningsverschillen over geld (n=770)

Aan de respondenten die hebben aangegeven wel eens van mening te verschillen, is gevraagd over welke onderwerpen dit meningsverschil dan gaat. Over het onderwerp bezuinigen bestaan het vaakst meningsverschillen. Het gaat dan zowel over de vraag *of* er bezuinigd moet worden als over de wijze *waarop* bezuinigd moet worden. Ook het bestedingspatroon is aanleiding tot het oneens zijn over geldzaken.

Respondenten die moeilijk rondkomen, hebben vaker meningsverschillen over bezuinigen dan respondenten die makkelijk rondkomen (36 procent tegenover 13 procent).

16 procent van de respondenten geeft aan wel eens een meningsverschil te hebben over of er meer gespaard kan worden. Stellen die ontevreden zijn over hoeveel er gespaard wordt, hebben hier ook vaker meningsverschillen over (19 procent tegenover 10 procent gemiddeld).

4.1.2 Onderwerp van meningsverschillen

In onderstaande tabel staan vier soorten meningsverschillen over het bestedingspatroon, aangegeven met een asterisk (*). Het gaat om hoeveel geld iemand zelf of de partner uitgeeft en waaraan. Als minimaal een van deze vier vragen beantwoord is met ja, is er sprake van een meningsverschil over het bestedingspatroon. De volgende groepen hebben vaker dan gemiddeld een meningsverschil over het bestedingspatroon:

- jongvolwassenen (42 procent) tegenover 65-plussers (12 procent);
- stellen die moeilijk rondkomen (38 procent tegenover 21 procent);*
- respondenten die zichzelf anders typeren qua zuinigheid dan hun partner (40 procent tegenover 16 procent);
- partners die het vaak oneens zijn over geldzaken (59 procent tegenover 15 procent).

*) Deze resultaten zijn marginaal significant.

Tabel 16: Over welke geldzaken verschillen jullie wel eens van mening? Meerdere antwoorden mogelijk. (n=466)

	%
hoe we kunnen bezuinigen	24
of we moeten bezuinigen	22
hoeveel geld mijn partner uitgeeft*	21
waar mijn partner zijn/haar geld aan uitgeeft*	19
of we meer kunnen/willen sparen	16
hoeveel geld ik uitgeef*	15
waar ik mijn geld aan uitgeef*	15
wat we zelf betalen en wat gezamenlijk	9
het betalen van rekeningen	6
hoeveel we bijdragen aan de gezamenlijke rekening	6
roodstand	5
wie bepaalde geldzaken regelt	4
het afsluiten van een lening	2
Wij verschillen nooit van mening.	22
anders	4

Bijlage 1 | Onderzoeksverantwoording

Doelgroep

- Nederlanders in de leeftijd 18-75 jaar;
- Werkenden (in loondienst of als zzp'er), gepensioneerden, uitkeringsgerechtigden en overige niet-werkenden;
- Alleen zelfstandige huishoudens zijn meegenomen..

Netto steekproef

770 respondenten.

Werving respondenten

Online vragenlijst via het panel van Research Now SSI (www.surveysampling.com).

Veldwerkperiode

7 t/m 25 juni 2018.

Bijlage 2 | Achtergrondkenmerken

Tabel 17: Geslacht (n=770)

	verdeling steekproef %	CBS- verdeling %
man	50	50
vrouw	50	50

Tabel 18: Leeftijd van samenwonende partners (n=770)

	verdeling steekproef %	CBS- verdeling %
18 – 50 jaar	47	45
50+ jaar	53	51

Tabel 19: Opleidingsniveau (n=770)

	verdeling steekproef %	CBS- verdeling %
laag	28	31
midden	46	39
hoog	26	29

